

KÂİNATIN YARATICISI VE İNSANIN MUHTAÇLIĞI

...Kibirle, varlıkla varılamaz. Varını yoğunu yak da gel derviş. Tabi varlıktan geçecek ya, varlıktan terk-i dünya edecek ki o işte.

Ene'l-hak uğrunda çekilir dara.

Mansur'un camını çak da gel derviş.

“Ene'l-hak dedi.” diye Hallâc-ı Mansur'u, “Sen ne dedin, böyle laf mı olur?” diye darağacına çektiler.

Ama onu rumuzlu söylemiş. “Ene'l-hak demek, “ben hakkım” demek. “Vay, sen böyle küfür sözü söylüyorsun!” diye asmışlar ama onun maksadı küfür sözü değil.

...Doktorun sözünü dinlemiyor. “Şunu yeme” diyor, yiyor, “Bunu yapma” diyor, yapıyor.

İyi olur mu?

Teslim olacak. Hem de nasıl teslim olacak. Hiç itiraz etmediğini anlatmak için derler ki;

Ke'l-meyyiti beyne yedeyi'l-ğassâl.

“Ölüm acısının önünde meyyit nasıl durur.

Hiç itiraz eder mi? Elini çek, oramı yıkama, tutma, etme diyebilir mi?"

Ne mümkün! Demiyor. Onun gibi tam teslim olacak. *Ke'l-meyyiti*, "ölü gibi" *beyne yedeyi'l-ğassâl*, "ölü yıkayıcının önündeki meyyit gibi" mürşide teslim ol. Mevtalar gibi tam teslim ol.

Sükût eyle. Görme, âmâlar gibi... Sus, söyleme, görme! Dır dır, vır vır konuşursa dervişlik gider. Ona buna bakar, onun bunun kusurunu görür; "Sen şöylesin hacım, sen böylesin hacım, niye öyle yaptın be kardeşim!" bilmem ne;

Allahu Ekber! Herkesin kusurunu görüyor, bu derviş olamaz.

Sükût eyle, görme âmâlar gibi... Lakin zamanında deryalar gibi coşup çağlayarak atla gel derviş! Dervişliğin adabına uy! Uyacaksın işte yâ hacım!

Bunu beğendim. Bunun namelerini duydun mu? Namesini duymadık ama sözleri güzel.

Çıkmasın sekâhüm remzi dilinden.

Dehr sûresinde bir âyet-i kerîmede, Rab-bimiz Tebâreke ve Teâlâ buyuruyor ki;

وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

*Ve sekâhüm rabbühüm şerâben tahûrâ.*¹

Cenâb-ı Hak, cennette, mü'min kullarına türlü nimetleri ikram edecek, edecek, edecek, edecek. Bir de onlara cennetin tertemiz meşrubatlarından sulayacak, ikram edecek. Baldan ırmaklar akıyor, süttten ırmaklar akıyor, cennetin ırmakları şırıl şırıl akıyor.

وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

Ve sekâhüm rabbühüm şerâben tahûrâ.

“Ayrıca Cenâb-ı Hak onlara cennet meşrubatlarından sunacak.”

Cennet şarapları ama cennetin şarabı, haram şarap değil; cennetin şarabı “meşrubat” demek. Cennetin o feyizli, sonsuz derecede lezzetli, tatlı, güzel nimetlerinden Cenâb-ı Hakk cennette sunacak. Allah cümlemize nûş etmeyi nasip etsin.

¹ 76/İnsan, 21.

Tamam mı hacım? Nûş etmek oldu mu, tamam mı?

Nûş etmek nasip etsin.

Çıkmasın sekâhüm remzi dilinden.

“Gönlünden, kalbinden ve sekâhüm rabbühüm mânası hiç çıkmasın; bunu unutma.”

Rabbim mü’min kullarına, cennetlik kullarına cennet meşrubatlarının en güzellerini ikram edecek. Onu unutma hiç.

وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

Ve sekâhüm rabbühüm şerâben tahûrâ âyeti hep hatırında olsun.

Çıkmasın sekâhüm remzi dilinden.

Mürşidini hak bil, çıkma yolundan.

Koku alacaksan mâna gülünden.

Rûhî’nin kalbine, bak da gel derviş.

Rûhî de şiiri yazan.

“Mânadın haber almak istiyorsun Rûhî’nin kalbine bak da gel.” demiş. Kendisi de demek ki bu işlerden anlayan bir zât.

Rûhî’nin kalbine bak da gel derviş.

Onun kalbine bakacaksın, o zaman mâna gülünden koku alacaksın. Demek ki Rûhî'nin kalbi gülistan gibi, mâna gülleri dolu, hoş kokan şey çok. İç âlemi olgun, zengin bir kimse.

“Eğer o kokuları duymak istiyorsan gel de şu bizim bahçeye bir uğra.” diyor.

İddialı bir söz tabi. Ne yapalım, şair öyle demiş. Kimisi gerçeği söyler... Cenâb-ı Hakk vermişse söyle demişse söyler. Aslolan tevazudur.

Çün sana gönlüm müptela düştü.

Bu iki şiirden ikincisi. Buradan ne anladık?

Kimisi çok yükseklerden söyler.

Varını yoğunu yak da gel derviş.

Kimse yakamaz. Var mı bir tane varını yoğunu yakacak olan?

Olmadığına mı inanacağız, olduğuna mı inanacağız?

Olmuş. Yapanlar var. Geçen hafta anlattım. Feridüddin Attar'ın yanına gitmiş. Evliyâullahtan bir zât;

“Ölüme hazır ol, ölümden korkma, Allah’a kavuşmayı arzula.” filan diye nasihate başlamış.

“Palavrayı bırak! Bu söylediklerini sen yapabilir misin?” diyor Attar.

O zaman attarlık yapıyor, koku satıyor. Daha henüz işin başında.

“Allah’ın izni ile yaparım.” diyor.

Elini sağ yanağının altına koyuyor.

Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh diyor. Kul ruhu teslim ediyor. “Yaparım inşaallah, Allah’ın izni ile yaparım.” diyor. Sözünün eri.

Yok değil, olmuş; varını yoğunu her şeyini feda etmiş insanlar var. Kefenini boynuna dolamış da Allah yolunda cihad etmiş. Çoluk çocuğu, evi barkı, bağı bahçeyi terk etmiş. Yok mu dedelerimiz. Şimdi millet kılını kıpırdatmıyor, kaşını kaldırmıyor.

“Olmaz öyle şey!” diye kaşını kaldırsa yetecek; onu bile yapmıyor. Öhö öhö dese birisi, birisi laf söyleyince bütün salon öksürse, itiraz etse yine boğulacak sesi. Kimse ne öksürüyor ne tıksırıyor. Ne kaşını kaldırıyor

ne kılını kıpırdatıyor. Allah'ın dinine saldıran saldıran, hücum eden edene.

Allah'ın mü'min kulları, dinlerinin savunmasında hiç gayrete gelmiyor. Ama komşusunun ineği bunun bağına girse tüfeği alır, çıkar. Öteki köyün inekleri, bu köyün merasına gelse bütün köy silahlanır, iki köy birbiri ile harp eder. Birisi birisine yan baksa, bir laf söylese...

Bunu yapamaz. "Varını yoğunu yak da gel!" de, yapamaz.

Mansur'un camını çak da gel derviş.

Cam, "kadeh" demek, "Mansur'un kadehinde çak da gel." "Çek"tir o. "O kadehten sen de çek Mansur gibi, sen de canını feda et! Bunu da yapamazsın." diyor.

Erenler bâbından koku al koku.

Ârif ol Kitab-ı elest'i oku.

Mâna tezgâhında divanlar doku.

Hülleyi sırtına tak da gel derviş.

Eh, inşaallah... Burnu kuvvetliyse güzel kokuları alır, merakı varsa ârif olmak için kitapları okur, mânaları kafasında, gönlünde

düşünür. O zaman mâna tezgâhlarında dokunmuş ipeklileri, cennet hüllelerini takarsın. Mevtalar gibi mürşide teslim ol; çok zor...

Birisi halvete girmiş, halvetten çıktıktan sonra; “Tamam” demiş, “Ben de artık mürşidim.” Hocamız (Mehmed Zahid Kotku) haber gönderiyor.

“Ne var? O mürşitse ben de mürşidim, ben de halvete girdim!” diyor.

Şaka değil gerçek. Hocamız; “Yapmayın, etmesin.” diye haber gönderiyor. Fırsatı ele geçirdi. Sanıyor ki halvete girince iş bitiyor.

MSG Televizyon almış; “Hocam, düğmesi elimizin altında değil mi, kapatıveririz!” diyor.

Kapatamazsın! Onları şeytan böyle hazırlar.

...pahasına ey dost can bahâ düştü. “Seni kim buldu ise kendi yok oldu.” senin kavuşmana.

Demek ki ücret can, can gidiyor.

“Kim seni buldu ise can elden gidiyor.”

“Demek ki kavuşmanın ücreti can vermekmiş.” diyor.

Aşka uşşâkın davet etmişsin.

Can kulağına ol sada düştü.

“Âşıkların aşka sen davet etmişsin; canının kulağına o seda düştü. Ben de onu duydum.”

Bu Niyazi'nin hep vücudunda zerre komadı hep beka düştü.

“Vücudunda zerre bırakmadı, hep beka düştü.” diyor.

Bu eski şiirleri bilmeyenler orada da herhalde bir yanlışlık yapmış olabilir. Bunlardan bildiğimiz ilahi yok değil mi?

Senin açtığın sayfayı okuduk, hacı efendi. Velakin bunların yarısı ilahi değil, yarısının bestesini bilmiyoruz. Şimdi bir tanesine elini koy bakalım, gözünü kapat.

Durmaz yanar vücudum Allah.

Bu ilahi gösterdi...

Kur'ân-ı Kerîm'i getir, aç bir sayfa, koy bakalım, ne nasihat çıkacak?

a. Allah'ın Müstağnîliği Ve İnsanın Muhtaçlığı

el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemin. Hamden kesîren, tayyiben, mübâreken fîh. Alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü âlâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn.

Emmâ ba'dü.

Fe-kala'llâhü teâlâ fî kitâbihi'l-mübîn.

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ
الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ

În tekfürû fe-inna'llâhe ğaniyyün anküm ve la yerdâ bi-ibâdihi'l-küfr. Ve in teşkürû yerdahû leküm. Ve lâ tezirü vâziretün vizra uhrâ. Sümme ilâ rabbiküm merciuküm fe-yünebbiüküm bimâ küntüm ta'melûn. İnehû alîmün bi-zâti's-sudûr.²

Sadakallahül azim.

² 39/Zümer, 7.

Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ Zümer sûresinin yedinci âyet-i kerîmesinde buyuruyor ki;

İn tekfürû. “Ey insanlar! Siz kâfir olursanız, küfrederseniz, inanmazsanız, müslüman olmazsanız, imandan uzak durursanız.” *Fe-inna’llâhe ğaniyyün anküm.* “Allahu Teâlâ hazretlerine zarar veremezsiniz. Cenâb-ı Hakk’ın size ihtiyacı yoktur. O sizden ganidir, sizden müstağnidir, size ihtiyacı yoktur.”

O halde bir insan inanmazsa, kâfir kalırsa, kâfir olursa, Cenâb-ı Hakk’a bir zarar veremez. Değil bir insan inanmazsa, cümle cihan halkı inanmasa, cümle mahlûkât Cenâb-ı Hakk’a güzel kulluk yapmazsa, onun şânından, saltanatından bir zerre eksilmez.

Bu kâinatın, bu insanların ne kıymeti var ki hepsini O yarattı.

Ol dedi bir kerre var oldu cihan.

Olma derse mahvolur ol dem hemân.

Bir emrine bakar her şey; ol derse olur, öl derse ölür. Yok ol derse yok olur, var ol derse var olur.

Bir emri...

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

*Innemâ emrühû izâ erâde şey'en en yekûle lehû kün fe-yekûn.*³

Kâinatın idaresi, kullara rızıklarını vermek, dualarını kabul etmek, Cenâb-ı Hakk'a zor gelmez.

مَا خَلَقُكُمْ وَلَا بَعَثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ

*Ma halkuküm ve lâ ba'süküm illâ kenefsin vâhideh.*⁴ “Sizin hepinizin yaratılması da, ba's olunması da Cenâb-ı Hak için bir kişi gibidir.”

Bir kişi olmuş, milyarlar olmuş, trilyonlar olmuş; hiç fark yok. Muhtaç olan bizleriz. Allah'a muhtacız, lütfuna muhtacız, rahmetine muhtacız. Cenâb-ı Hakk'ın bize bir ihtiyacı yok. Bizim varlığımıza da, ibadetimize de, hayrımıza da, hasenâtımıza da, hiçbir şeye ihtiyacı yok.

غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

³ 36/Yasin, 82.

⁴ 31/Lokman, 28.

*Ĝaniyyün ani'l-âlemîn.*⁵ "Âlemlerden müstağnî, âlemlere ihtiyacı yok."

Her şeyi O yaratmış; dilerse daha nicele-
rini yaratır, dilerse nicelerini yok eder. Zaten
bildiğimiz, bilmediğimiz nice âlemleri yok
ediyor, nice âlemleri var ediyor.

كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ

*Külle yevmin hüve fi şe'n.*⁶

Her an, her an, her an nice nice te-
cellîler ile neler eyliyor Cenâb-ı Hakk.

"Eğer siz, ey insanlar! Kâfir olursanız,
imana gelmezseniz, küfürde kalırsanız, Al-
lah'ın size ihtiyacı yok, siz zarar edersiniz.
İsterseniz kâfir olun."

Allahu Teâlâ hazretleri niye peygamber
gönderiyor, niye insanları dine çağırıyor?

"Rahmetinden, merhametinden. Kâfir
olup da kâfir yaşayıp da cehenneme gitmesin-
ler." diye rahmetinden gönderiyor.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

⁵ 3/Âl-i İmran, 97.

⁶ 55/Rahman, 29.

*Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn.*⁷ "Ey Resûlüm! Biz seni ancak ve ancak başka bir sebep için değil, âlemlere rahmet için indirdik. Rahmet için indirdik."

Rahmet için indirdik ne demek?

"Merhametimden indirdim." demek. "Âlemlere, insanlara acıdığından, bunlar yanmasınlar, âsi olmasınlar, günah işlemesinler de cezaya çarpılmasınlar." diye acıdığından Cenâb-ı Hak peygamber göndermiştir. Kitabı indirmesi, peygamber göndermesi, bize merhametinden, acıdığından, rahmetinden dolayıdır. Yoksa ihtiyacı olduğundan dolayı değildir. Bizim ibadetimize hiç mi hiç ihtiyacı yoktur. Ama bizim her an, her anda O'na ihtiyacımız var.

Hava kalmasa havasızlıktan ölürüz. Nefes almak için havaya ihtiyacımız var. Belli bir sıcaklık olmasa soğuktan donarız. Şimdi burada ısındık da camları açıyoruz.

Soğusa, soğusa, soğusa, sıcaklık kalmasa ne yaparız biz?

⁷ 21/Enbiya, 107.

Sıcacık etinin sıcaklığı kalmaz. Isıyı aşığıya çekti mi donarız. Sıcaklığa ihtiyacımız var, havaya ihtiyacımız var, gıdaya ihtiyacımız var. Suya ihtiyacımız var, meyve yemeye ihtiyacımız var, sebze yemeye ihtiyacımız var, et yemeye ihtiyacımız var, süte ihtiyacımız var.

İnsanoğlu demek “ihtiyaç fabrikası” demek, her şeye biz muhtacız, her şeyimiz miskinlik, muhtaçlık. Her işimiz dilencilik.

Vücut, vücud-u ilâhî; hayat, bahş-i kadîm.

“Varlığımız Cenâb-ı Hakk’ın lütfundan, hayatımız Cenâb-ı Hakk’ın verdiği bir nimet.”

Bu vücut senin mi, sen mi yaptın?

Hâşâ, sümme hâşâ. Varlık O’ndan. Hayat da O’ndan.

Neyim ben o zaman? Benim neyim var? Her şeyi O vermiş. Ben bir şey yapsam bile o da Allah’ın verdiği akılla oluyor, Allah’ın verdiği kudretle oluyor. “Ortaya çakıyı, çiviği, çekici aldım; şunu yaptım, bunu yaptım.” diyoruz. Eli tutamadığı zaman o çekici çaka-

maz. Kafası çalışmadığı zaman o işi yapamaz. O ağaç olmaza yine yapamaz.

Ağaç olmasa ne yapacak? Malzeme olmasa, ağaç olmasa... Her şeye her yönden her anda muhtacız. Ama O'nun ihtiyacı yok.

Ğaniyyün anküm ne demek?

Ğaniyyün anküm, “Sizden müstağnîdir, size ihtiyacı yoktur.” demek.”

“Kâfir olursanız olun; Allah'ın size ihtiyacı yoktur.” demek.

O halde mü'min olunca kim kazanıyor?

Kullar kazanıyor. Mü'min olduğu zaman Cenâb-ı Hakk'ın rahmetinin yolu açılıyor, cennetin kapısı açılıyor.

مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا أَوْ مُوقِنًا دَخَلَ الْجَنَّةَ

Men kâle lâ ilâhe illallahu muhlisen ev mûkinen dehale'l-cenneh. “Şeksiz şüphesiz, ihlâs ile yahut kim *lâ ilâhe illallah* derse cennete girecek.” diyor Peygamber Efendimiz.

Kesin; *lâ ilâhe illallah* diyen cennete girecek. Şu hâle bakın, şu güzelliğe bakın, şu lütfa bakın ki ömrümüz boyu para verecek

olsak cennetin bir taşını satın alamayız, bir mücevherine para yetiştiremeyiz.

Cenâb-ı Hak köşkler verecek, ırmaklar verecek, nimetler verecek, lezzetler verecek, huriler verecek, ğılman verecek, hizmetçiler verecek. Pervane gibi dönecekler, ne istersek her şey oluverecek. O kadar güzellikler ki gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kimsenin hayaline gelmeyen...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
17 Şa'bân 1421 / 15.11.2000

[Bütün DİĞER ÇEŞİTLİ KONUŞMALAR'A PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

